

MUSEER OG REGIONAL IDENTITET

- et muligt Interreg projekt inden for Femern Bælt regionen

Af: Dirk Keil, kulturanthropolog, M.A.

MÅNEDENS ARTIKEL
Februar 2013

I 2003-2005 indgik Næstved Museum, Museet Falsters Minder, Sydsjællands Museum og Lolland-Falsters Stiftsmuseum i et treårigt samarbejde med Bereich Archäologie und Denkmalpflege fra Hansestaden Lübeck om KulturBroFemernBælt. Kulturbroen skabte, i de tre år projektet blev kofinansieret af den Europæiske Union i rammerne af programmet INTERREG IIIa, gode velbesøgte årlige tosprogede udstillinger, der blev vist i både Danmark og Tyskland

Faste forbindelser

Den planlagte faste forbindelse over Femern Bælt vil være den stærkeste katalysator for etablering af en Femern Bælt region. Forbindelsen byder erhvervsmæssigt, socialt og kulturelt på mangfoldige chancer. Alligevel er der indtil videre kun en ringe bevidsthed i den danske og tyske befolkning om den kommende nye region. Set fra et lokalt eller regionalt perspektiv er der ikke det store behov for at besøge den anden side af bæltet, når der ses bort fra indkøbsture til Bordershop, transittrafikken gennem Tyskland eller de tyske turister i de danske sommerhuse. Desto større er behovet for en udvikling, hvor befolkningen regionalt får fornemmelse for de bestående og nye kommende fælles-træk, så alle aktivt medvirker til skabelse af den grænseoverskridende region.

Med beslutningen om at etablere den faste forbindelse over Femern Bælt i 2009 kom Femern Bælt regionen i offentlighedens søgelys. Hvad er egentlig en fælles, grænseoverskridende region? Og hvilket geografisk område dækker den? Mange spørgsmål er endnu ubesvarede, og en fælles regional og mental identitet (en fælles følelse af "os") mangler endnu. Måske kunne en sådan fælles regional bevidsthed hjælpe til at styrke regionen og udvikle en fornemmelse for regionens karakteristika og dermed for udviklingen af en klar regional profil; en profil, som rækker ud over at definere Femern Bælt regionen gennem beliggenheden ved trafik-korridoren mellem Hamborg og København-Malmö. Den regionale identitet kan såvel indadtil som udadtil komme til at virke som et positivt kraftfelt.

Blot et mellemrum mellem metropoler? To randområder vokser sammen.

Set fra et overregionalt perspektiv betragtes både den danske og den tyske del af Femern Bælt regionen ofte blot som transitområder, landligt prægede udkantsområder beliggende mellem metropolerne Hamborg og København-Malmö. Metropoler, der på den anden side befinder sig i periferien af Femern Bælt Regionen. De landligt prægede udkantsområder har hverken store metropoler eller økonomiske vækstkerner. Her er der på begge sider af Femern Bælt behov for en udvikling, der kan ændre billedet af regionen som et provinsielt udkantsområde - fra udkant til forkant. Set i det overregionale perspektiv i EU-sammenhæng er det oplagt at pege på tre temaer:

Spændingsfeltet mellem provins og metropol:

Muligheden for at belyse Femern Bælt regionens egne værdier og karakteristika i provinsperspektiv, set ud fra hele Femern Bælt regionens beliggenhed mellem metropoler. Og dermed også en mulighed for at befolkningen i regionen kan blive bevidst om disse værdier og karakteristika på tværs af Bæltet.

Danmark og Tyskland. Ved siden af hinanden og med hinanden i regionen. Gensidig formidling af en fælles bevidsthed om hinanden i dagligdagen. En bevidsthed, der gensidigt kan fremme forståelsen for den anden sides livsformer og kultur og dermed bidrage til et stærkere dansk-tysk samspil med hinanden.

Et tredje tema er synliggørelse af Femern Bælt Regionens livsformer og kultur som del af et større fælles Europa og derigennem en skærpelse af **bevidstheden om Europa** som en integreret del af den enkeltes eget liv og virkelighed.

Regional identitet

Om den nyetablerede region på tværs af Femern Bælt i løbet af det næste årti og måske langt ud i fremtiden skaber sin egen identitet er ikke kun et spørgsmål om en regional identitet i forhold til nationale interesser. Det drejer sig i stigende grad om en region, som er præget af tværnationale processer. Her i Femern Bælt regionen vokser Europa sammen. Nationale identiteter blendes med tværnationale og grænseoverskridende identiteter. Femern Bælt regionen vil være en ny europæisk region indenfor en verden, som i stigende grad er præget af globaliseringsprocesser og global konkurrence.

KULTURLANDSKABER UNDER LUP

KULTURLUPPEN.NET
KULTURLUPE.NET

EU INTERREG IIIA

KULTURLANDSCHAFTEN UNTER DER LUPE

I hele Femern Bælt-regionen støder man på talrige spor, der vidner om en fælles historie og gensidig indflydelse, der går langt tilbage i tiden, og for at gøre disse spor tilgængelige for både danskere og tyskere indgik Lolland-Falsters Stiftsmuseum i Maribo i 2006 et samarbejde med Bereich Archäologie und Denkmalpflege fra hansestaden Lübeck og Sydsjællands Museum i Vordingborg. Det to-årige projekt blev kofinansieret. I den forbindelse blev der etableret en hjemmeside - Kulturluppen - hvor man kunne gå på virtuel jagt i den danske og tyske kulturarv på begge sider af Femern Bælt. Desuden blev der produceret to spændende guidebøger med information om danske spor i Tyskland (på dansk) og tyske spor i Danmark (på tysk), som man kan tage med sig ud i kulturlandskabet.

Museer og regional identitet

Museerne er som institutioner dedikerede til bevarelse, forskning og formidling inden for kultur og kulturarv. Museerne er desuden generelt vigtige turistattraktioner, ikke kun i metropolerne, men også i landdistrikterne og i de mindre og større byer. Museerne danner et decentralt regionalt netværk på begge sider af Femern Bælt. Netværket er velforankret i den regionale befolkning. Mange

museer råder over talrige frivillige hjælpere og venedeforeninger med mange medlemmer.

Med deres lokale og regionale forankring er museerne derfor naturlige omdrejningspunkter for udvikling og forankring af en regional identitet inden for Femern Bælt regionen. Museerne er vant til at formidle meget forskellige lokale og regionale temaer til skolebørn og unge. I forhold til regionens besøgende turister er museerne også velegnede ambassadører for budskabet om en regional identitet, de lokale kulturelle værdier og regionens særpræg i forhold til omverdenen.

Samarbejde på tværs af Femern Bælt

Inden for de seneste 10-15 år er der i Femern Bælt regionen med succes gennemført både en række projekter mellem danske og tyske museumsinstitutioner, som blev støttet med midler fra EU's Interreg IIIa- og IVa-programmer, og en række projekter der har drejet sig om regional identitet. Projekterne har vist, at der på begge sider af Femern Bælt findes en fælles kulturhistorie og også en generelt frugtbar grobund for mangfoldige grænseoverskridende fællesaktiviteter. Projekterne har også vist, at de strukturelle forskelle i såvel forvaltningen som i finansieringen af kultur- og kulturarvsarbejde på begge sider af bæltet skaber barrierer, der ofte er langt større end de umiddelbare sprog- og kulturforskelle. Det er medvirkende til, at det grænseoverskridende samarbejde ofte på trods af gode hensigter løber ud i sandet efter udløbet af støtteperioden og afslutning af projekterne. Der mangler en reel strukturel kontinuitet i det grænseoverskridende samarbejde. Museum Lolland-Falster vil derfor nu i de kommende år i samarbejde med en række andre danske og tyske museer og forskningsinstitutioner undersøge muligheden for at udnytte disse erfaringer til opbygningen af en fastforankret dansk-tysk museumsforbundsstruktur, der også på længere sigt sikrer et kontinuerligt grænseoverskridende samarbejde i et decentralt netværk på tværs af Femern Bælt.

Litteratur

Barten, U., Bröcker, J., Herrmann, H. & Klatt, M. (2006), *Barrieren und Potentiale der gren-züberschreitenden Zusammenarbeit in der Fehmarnbelt-Region*, Institut für Regional-forschung: Kiel

Doehler, A. (1984), *Missing Links. Upgrading Europe's Transborder Ground Transport In-frastructure: A Report for the Round table of European Industrialists*, Roundtable of European Industrialists, Paris.

Keil, D., Löfgren, K. (2011), *Grenzenlose Visionen? Die Fehmarnbeltregion im Transitkorridor Hamburg-Kopenhagen*, NORDEUROPAforum 2011(1):9-41

Perkmann, M. (2003), *Cross-border Regions in Europe: Significance and Drivers of Regional Cross-border Co-operation*, European Urban and Regional Studies, 10(2):153-171.

Schönweitz, M. (2008), *The Öresund Committee*, NORDEUROPAforum 18(2):75- 94.

Torfin, J., Sørensen, E. & Fotel, T. (2009), *Democratic Anchorage of Infrastructural Governance Networks: the case of the Femern Belt Forum*, Planning Theory, 8(3):282-308.